

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง Myself ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนราษีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2. แผนการจัดการเรียนรู้

3. แบบฝึก

4. การสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

5. การหาประสิทธิภาพ

6. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

7. บริบทของ โรงเรียนโนนราษีวิทยา

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กรมวิชาการ (2545 : 1-153) ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีสาระสำคัญดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียนทุกช่วงชั้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกภาษาให้มากที่สุดในทุกสถานการณ์ โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ ใช้แสวงหาความรู้ในการเรียน

วิชาอื่น ๆ ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สังคมโลกได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์
ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication)

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection)

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)

3. โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 3

ชั้น ม.1- ม.3

3.1 เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ แลกเปลี่ยน และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกลึกซึ้ง และความคิดรวบยอด โดยใช้น้ำเสียง
ท่าทางในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลกาลเทศะ

3.2 มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ เน้นการฟัง-พูด-อ่าน ตามหัวข้อเรื่อง
เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่มความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคล เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิภาพ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษา
และอาชีพ การเดินทาง ท่องเที่ยวการบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

3.2.1 ประโยคผสม (Compound sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex
sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
อ่าน เขียน ข้อความเป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse markers)

3.2.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่
ของเจ้าของภาษา ตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

3.2.3 มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูล ความรู้
ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจและระดับชั้น

3.2.4 ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหา
ความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาคำพ้องและคำพ้องและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและ
ประกอบอาชีพ

4. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) เป็นตัวบ่งชี้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 : ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และสามารถนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. เข้าใจภาษาท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกร่วมของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบาย ที่พบในสื่อจริง
2. อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียงและเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน
3. เข้าใจและตีความสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (Non-text information) ในรูปแบบต่าง ๆ โดยถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเองหรือถ่ายโอนข้อความ เป็นสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง
4. เข้าใจ ตีความ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูล และข่าวสารจากสื่อ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ต 1.2 : มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
2. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้อื่น และวางแผนในการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3. ใช้ภาษาเพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบายบรรยาย เปรียบเทียบเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์การณ์ของตนเองและสิ่งที่ตนสนใจสร้างองค์ความรู้ โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งวางแผนในการเรียนและอาชีพ

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรีย์ภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. นำเสนอเรื่องราวสั้น ๆ หรือกิจวัตรประจำวันประสบการณ์ รวมทั้งเหตุการณ์ทั่วไป
2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ
3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นและสังคมโลก ได้อย่างสร้างสรรค์
4. นำเสนอบทเพลง บทละครสั้น (Skit) เหตุการณ์บทกวี หรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต. 2.1 : เข้าใจความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. ใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม กับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
2. รู้ที่มาและเหตุผลของประเพณี วันสำคัญของชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย นำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาไทย เรื่องคำ วลี สำนวน ประโยค และข้อความที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา และการนำไปใช้อย่างเหมาะสม

3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้

ความบันเทิงและการเข้าสู่อาชีพ

4. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียนและนำความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์และตัวเอง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. เข้าใจและถ่ายทอดภาษาเนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสารอื่น ๆ

ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชน โลก

มาตรฐาน ต 4.1 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชน และสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษาและชุมชน

ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

2. ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับบุคคลภายใน

สถานศึกษาและชุมชน

มาตรฐาน ต.4.1 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.1 – ม.3

1. ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารในการทำงาน และสมัครงาน ในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง

2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และเจรจาแนวโน้มต่อรองอย่างมีเหตุผล

3. ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการด้านการเรียน การศึกษาต่อ หรือด้านอาชีพ

4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ท้องถิ่นหรือประเทศชาติในการส่งเสริม สร้างความร่วมมือในสังคม

5. แนวทางการจัดทำสาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ระบุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้รายปี และคำอธิบายรายวิชา ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 120 ชั่วโมง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศ

6 กระบวนการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ความแตกต่าง ระหว่างเทคนิคการสอน วิธีสอน และแนวคิด ทฤษฎีซึ่งเป็นที่มาของวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของคำทั้งสาม ตามระดับชั้น วิธีสอนบางวิธีเป็นที่นิยมใช้กัน อยู่ยาวนาน บางวิธีถูกนำมาใช้เพียงช่วงเวลาหนึ่ง แล้วก็เสื่อมความนิยมไป การที่วิธีสอนแต่ละวิธี ไม่ได้ได้รับความนิยมต่อเนื่องมิใช่เพราะมีความล้มเหลวในการปฏิบัติจริง แต่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ด้านจิตวิทยา ด้านภาษาศาสตร์ และด้าน การศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศได้รับอิทธิพลจากแนวคิด ในยุคสมัยต่าง ๆ ของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และภาษาศาสตร์ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาหลายแนวทางที่ได้พัฒนาไปหลายรูปแบบยุคสมัย จนถึงยุคแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่มีลักษณะเด่นชัด คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered)

การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นกระบวนการ เรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ มีการนำพาไปใช้ได้จริงตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อความหมาย โดยเป้าหมายอยู่ที่การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้เหมาะสม กับสภาพสังคม ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ จะมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาให้มาก และให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่หลากหลาย ในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ (Learning strategies) ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning styles) เป็นของตนเอง กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่กลยุทธ์ในการสื่อสาร ทักษะการจำ ทักษะการถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินตนเอง การวางแผนจัดการเรียนรู้ของตนเอง การใช้วิธีเรียนแบบต่าง ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ให้เหมาะสมกับตนเองตามระดับชั้น

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้ และวิธีการสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเข้าใจเหตุผลและมองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน

7. การวัดและประเมินผล

ในการจัดการเรียนการสอนใด ๆ ก็ตาม การสอนกับการวัดประเมินผลมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ต้นจนอาจกล่าวได้ว่า เมื่อมีการสอนต้องมีการประเมินผลควบคู่กันไปด้วยเสมอ การวัดและการประเมินอาจเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย การประเมินเป็นส่วนที่สำคัญและจำเป็นของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความหมายมากกว่าการให้ เป็นเกรดหรือคะแนนรวม แต่เป็นการหาคำตอบที่สร้างสรรค์ในทางบวกและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบว่าการสอนนั้นบรรลุเป้าหมาย ในระดับใด ผลจากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีผลต่อโรงเรียน ในเชิงบริหารและการสร้างความเชื่อมั่นในสังคม การประเมินที่ดีส่วนหนึ่งต้องเป็นเสมือนเครื่องช่วยในการเรียน และอีกส่วนหนึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือในการวัดและบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียนตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้

หลักการสำคัญในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนตาม เป้าหมายหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้และทักษะ ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่แยกขาดจากการเรียนการสอน เป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเอง และมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเอง

ได้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ตรวจสอบและทบทวน ซึ่งกันและกัน เน้นที่การวัดกระบวนการ (Process) เท่าๆ กับการวัดผลผลิต (Product) ของกระบวนการ เน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง รวมทั้งการใช้ เหตุผล และการแก้ปัญหา

ข้อมูลที่จะมาใช้ประเมินจะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผลตามหลักสูตรโดยใช้เครื่องมือและ วิธีการประเมินที่มีหลากหลายรูปแบบ เลื่อนนำมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการ สอนของผู้สอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บางครั้งอาจต้องปรับวิธีการหรือตัดแปลงเครื่องมือวัด เพื่อใช้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ บางกรณีจำเป็นต้องใช้เทคนิคการประเมินที่ผสมผสานหรือหลากหลาย เพื่อให้ได้ภาพ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่กว้างและสมบูรณ์ขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เปลี่ยนแปลง ภาระงานด้านประเมินผลการเรียนระบบการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษา จะต้องดำเนินการ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน การประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินผลที่จะไปสู่การชี้ให้เห็น สภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอนจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้ แสดงออก (Student performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนา คนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเองและจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งชี้ให้เห็น วิธีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ช่วยให้เห็นว่าผู้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ระบบการวัดและประเมินผลจะปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงครูผู้สอนเป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเอง และประเมินเพื่อน (ในกลุ่ม) ผู้ปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์ ต่าง ๆ ในการประเมินด้วย

ในการวัดและประเมินการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ของสถานศึกษาไว้ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปใน มาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระดับ ชั้นเรียนระดับสถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ของแต่ละรายวิชา ดังนั้น การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาจึงต้องเน้นวิธีการและเครื่องมือวัดที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การวัดภาคปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การวัดภาคปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การบันทึกพฤติกรรม เพิ่มสะสมงาน ฯลฯ ทั้งนี้วิธีการและเครื่องมือวัดที่เลือกใช้ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา ภาษาหรืออักษรที่ต้องการวัดด้วย

การประเมินระดับสถานศึกษา

เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้รายชั้นปีและช่วงชั้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นของผู้เรียน การประเมินผลนี้จะช่วยให้ข้อมูลอย่างดีสำหรับครูผู้สอนในการพิจารณาว่าการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพหรือมีคุณภาพเพียงใด โดยดูจากผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับน่าพอใจหรือไม่ ข้อมูลผลการเรียนรู้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยอื่นที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการหรือไม่ ผลจากการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนและสถานศึกษานำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผลการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พึงประสงค์ที่สุด เพราะนักเรียนจะมีความสามารถอย่างแท้จริงที่จะเขียนหรือถ่ายทอดความคิดความรู้สึกลงมาอ่านเข้าใจได้

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง โครงการหรือแผนการที่จัดทำขึ้นเพื่อทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง กรมวิชาการ (2545 : 67) ได้เสนอรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ซึ่งเป็นแผนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล
7. ข้อเสนอแนะ
8. บันทึกผลหลังการสอน

การที่ครูจะลงมือเขียนแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อเตรียมตัวสอนนั้น จะต้องผ่านการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อระบุจุดมุ่งหมายเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละวิชา ในภาพรวมทั้งหมด แล้วจัดทำกำหนดการสอนแยกหัวข้อย่อยตามรายครั้ง หรือรายคาบวิชา จากนั้นจึงจะเขียนรายละเอียดของแผนการสอนในแต่ละหัวข้อให้มีความสมบูรณ์ ดังนี้

1. สาระสำคัญ หมายถึง ข้อความหรือเนื้อหาสาระที่มีความสำคัญเป็น หลักการข้อเท็จจริง แนวคิด หรือเป็นแก่นของเนื้อหาสาระทั้งหมดที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจซึ่งมีวิธีเขียน ดังนี้

- 1.1 เขียนตามหัวข้อที่สอนว่ามุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะใด เป็นความหมายสรุปความสำคัญ หรือการนำไปใช้ โดยเขียนอย่างสรุปใช้คำที่มีความหมายเจาะจงแน่นอนกระชับให้ได้ใจความ

- 1.2 อาจจะแยกเขียนเป็นข้อ ๆ ในกรณีที่เนื้อหา มีประเด็นแยกออกจากกัน อย่างชัดเจน แต่ไม่ควรจะมีมากข้อ

- 1.3 การเขียนเริ่มต้นความสำคัญที่สุดของเนื้อหาตามด้วยรายละเอียดลงไปเป็นส่วน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ คือ ความตั้งใจที่มุ่งหวัง หรือคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ได้เรียนจบเรียบร้อยแล้ว

จุดประสงค์ในการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ควรเขียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านจิตใจและด้านทักษะ

- 2.2 ต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ มีลักษณะแน่นอนชัดเจน

- 2.3 ควรใช้คำที่สื่อความหมายตรงกัน ชัดเจน และรัดกุม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบว่า เมื่อสิ้นสุด การเรียนการสอนในหน่วยใดหน่วยหนึ่งแล้วผู้เรียนจะทำอะไรได้บ้างโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และเกณฑ์ที่กำหนด และพฤติกรรมที่แสดงออกสามารถวัดได้ประเมินได้

องค์ประกอบ 3 ส่วน ของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้แก่

1. พฤติกรรมที่คาดหวัง หมายถึง การกระทำที่ผู้สอนคาดหวังว่า เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุด ผู้เรียนจะต้องแสดงการกระทำนั้นออกมา
 2. เงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ หมายถึง การกำหนดสถานการณ์ หรือขอบเขตของกิจกรรมบางอย่างให้นักเรียนปฏิบัติหรือดำเนินการ
 3. เกณฑ์ หมายถึง ความสามารถขั้นต่ำที่ผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรม ออกมาหลังจากการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว จึงจะถือว่าผู้เรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์
3. สารการเรียนรู้ หมายถึง เรื่องที่ใช้สอน
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน
 5. สื่อการเรียนการสอน
 6. การวัดผลและประเมินผล
 7. ข้อเสนอแนะ
 8. บันทึกผลหลังการสอน

การเขียนแผนการสอนที่ดี

1. ควรระบุวิชา ชั้น เรื่อง และเวลาที่ใช้สอน
2. ควรเขียนสาระสำคัญของเรื่องที่สอนแต่ละครั้ง
3. ควรเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะจะช่วยให้เตรียมการสอนได้ถูกต้อง สามารถวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบขั้นตอน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน ควรสัมพันธ์กับสาระสำคัญและจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม โดยยึดหลักการสอนในแต่ละวิชา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาที่ทักษะภาษาอังกฤษ ย่อมแตกต่างจากขั้นตอนการเรียน คณิตศาสตร์ หรือพลศึกษา กิจกรรมใดควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกทำฝึกค้นคว้าหาคำตอบได้ ด้วยตนเอง
5. สื่อการเรียนการสอนต้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนว่าการดำเนิน กิจกรรมแต่ละขั้นตอนนั้นได้ใช้สื่อการเรียนการสอนอะไรบ้าง ให้ระบุในหัวข้อสื่อการเรียน การสอน

6. การวัดผลและประเมินผล ควรรวมเครื่องชี้วัดความสำเร็จ วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้วัด โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละข้อ

7. ในกรณีที่น่าเพลง เกม ปริศนาคำทาย ฯลฯ มาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรระบุเนื้อหาสาระ รายละเอียดเกี่ยวกับเพลง เกม ปริศนาคำทาย ฯลฯ นั้น ๆ ในภาคผนวก

สรุป แผนการจัดการเรียนรู้ของครูมีหลายรูปแบบ แต่มีองค์ประกอบเหมือนกัน คือ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ข้อเสนอแนะ บันทึกผลหลังการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและรูปแบบของ กรมวิชาการดังกล่าวแล้ว มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้สาระ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่องเวลา.....ชั่วโมง
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

1. สาระสำคัญ
.....
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
.....

3. สาระการเรียนรู้
.....
.....

4. กิจกรรมการเรียนรู้
.....
.....
.....

5. สื่อการเรียนการสอน

.....

6. การวัดผลประเมินผล

6.1

6.2

บันทึกข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียน

บันทึกผลหลังการสอน

1. ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/วิธีแก้ไข

.....

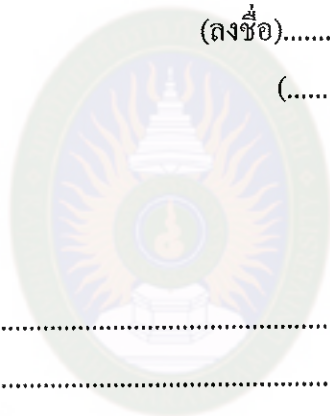
.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้สอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่ง สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่ หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 147) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่ครูจัดให้กับนักเรียนเพื่อเป็นสื่อในการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญและนำไปใช้ได้

2. ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2526 : 12) สรุปความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
2. ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเนื้อหา วิธีสอน และกิจกรรมในแต่ละบทเรียน
3. ช่วยเด็กให้เรียนได้ดีตามความสามารถของเด็ก
4. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำดับ โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

จากความเห็นของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด คือ สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากจบบทเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ และ แบบฝึกทักษะยังช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเร็วขึ้น ช่วยให้ครูสามารถปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางขึ้น

3. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทางจิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสะกดคำ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24-25) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. ทำให้สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะว่ามีประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุด ตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้

5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้ฝึกทักษะของตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

จากประโยชน์ของแบบฝึกทักษะดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญ ทำให้ครูลดภาระของการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

4. ลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกทักษะที่ดี

การจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทักษะที่จะฝึกด้วย แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่ดี มีดังนี้

วลี สุมิพันธ์ (2530 : 189–190) ได้กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับความสามารถและวัยของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่จะทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย คำชี้แจงหรือคำสั่งต้องกะทัดรัด และสื่อสารได้ชัดเจน
4. มีการใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่ใช่เวลาเร็วหรือนานเกินไป
5. มีความน่าสนใจ และท้าทายความสามารถ

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531 : 73) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ว่า

1. แบบฝึกแต่ละแบบควรใช้จิตวิทยาเข้าช่วย เช่น มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมนั้น ๆ และเมื่อจบการฝึกแต่ละครั้ง ควรจะมีการเสริมแรงเด็กทุกครั้ง เพื่อที่เด็กจะได้อยากทำในกิจกรรมต่อ ๆ ไปเมื่อตนเองประสบผลสำเร็จ

2. การสร้างแบบฝึกแต่ละครั้ง ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เพื่อเด็กจะได้เกิดความพยายามรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นเจ้าของกิจกรรมและเต็มใจที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

3. สำนวนภาษาไทยไม่ควรยาวเกินไป เพราะเด็กจะเกิดความท้อถอย และไม่ย่ายจนเด็กเกิดความเบื่อหน่าย

4. แบบฝึกควรฝึกในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับตัวเด็ก มีความหมายต่อผู้ฝึก เพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเด็กสามารถปรับปรุงเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดของเด็กได้ง่ายขึ้น

5. คำสั่งหรือตัวอย่างไม่ควรยาวเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเข้าใจยาก ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนจะได้ศึกษาด้วยตนเองได้ตามที่ต้องการ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2534 : 10-11) กล่าวว่าลักษณะของแบบฝึกที่ดี มีดังนี้

1. แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจน ทั้งคำสั่งและวิธีทำ หรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ ไม่ควรมีความยาวเกินไปเพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรเหมาะสมกับผู้ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองตามต้องการ

2. แบบฝึกที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึกลงทุนน้อย ใช้ได้นานและทันสมัยอยู่เสมอ

3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. แบบฝึกที่ดีควรแยกฝึกเป็นเรื่อง ๆ แต่แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ

5. แบบฝึกที่ดีควรมีทั้งกำหนดคำตอบและให้ตอบแบบเสรี

6. แบบฝึกที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

7. แบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

8. แบบฝึกที่ดีสามารถเร้าความสนใจของนักเรียนตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย

9. แบบฝึกที่ดีควรได้รับการปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือและแบบเรียนอยู่เสมอ และควรใช้ได้ดีทั้งในและนอกห้องเรียน

10. แบบฝึกที่ดีเป็นแบบฝึกที่สามารถประเมินและจำแนกความเจริญงอกงามของเด็กได้ด้วย

ลักษณะของแบบฝึกที่ดีพอสรุปได้ดังนี้ แบบฝึกที่ดีต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจ และสภาพปัญหาของผู้เรียน

5. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ ดังนั้น ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกเพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน มีนักการศึกษาและผู้รู้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกไว้หลายประการ ดังนี้

วรรณ แก้วแพรง (2526 : 87) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ว่า

1. มีจุดมุ่งหมายในการจัดแน่นอน
2. ต้องจัดจากง่ายไปหายากและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ต้องใช้หลังจากสอนบทเรียนหรือเนื้อหานั้น ๆ แล้ว
4. ต้องจัดทำแบบฝึกทักษะไว้ล่วงหน้า โดยทำไว้เป็นรายเนื้อหาหรือทำเป็น

บท ๆ ตามบทเรียน หรือทำเฉลยไว้ด้วย

5. สนองความสนใจ ใฝ่รู้ และความสามารถของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2534 : 11-12) กล่าวว่า รูปแบบการสร้างแบบฝึกทักษะแล้วแต่เทคนิคของแต่ละคนซึ่งจะเรียงจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1. แบบถูกผิด
2. แบบจับคู่
3. แบบเติมคำหรือเติมข้อความ
4. แบบหลายตัวเลือก
5. แบบอัตนัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่า ต้องมีความมุ่งหมายในการจัดอย่างแน่นอน จัดจากง่ายไปหายาก จัดหลังจากที่ได้เรียนในบทเรียนนั้นไปแล้ว ให้ผู้เรียนรู้จักทำวัสดุประกอบการเรียน แบบฝึกหัดควรมีรูปภาพประกอบเด็กจะเกิดความสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจจะใช้ เพลง เกม มาประกอบในการสร้างแบบฝึก และควรรู้ถึงพัฒนาการ

จิตวิทยาธรรมชาติของผู้เรียนด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะสามารถกระทำได้ตามขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 145-146)

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 2. วิเคราะห์เนื้อหา หรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบ
 3. พิจารณาวัดจุดประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
 4. สร้างแบบทดสอบซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
 5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถาม ให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม
 6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกไปทดลองใช้แล้ว
 7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบ หรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
 8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ
 9. ปรับปรุงแก้ไข
 10. รวบรวมเป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
- สรุป กระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะมีหลายแนวคิดและหลายรูปแบบ ทั้งนี้ล้วนขึ้นอยู่กับเทคนิคของแต่ละคนที่จะสร้างให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสุนันทา สุนทรประเสริฐ โดยเลือกแบบเดิมคำ มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะ

7. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

การนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างแบบฝึกจะทำให้ได้แบบฝึกที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาสได้ตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความเข้าใจในการฝึกที่สอดคล้องกับวัย ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน

หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการดังนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรษ (2522 : 52-62) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างแบบฝึก พอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งสรุปเป็นกฎเกณฑ์การเรียนรู้ คือ

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) คือ การให้ผู้นเรียน

มีความพร้อมในการเรียน จะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

1.2 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of exercise) คือ การให้ผู้นเรียนกระทำซ้ำ ๆ

ทำแบบฝึกมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและชำนาญ การสร้างแบบฝึก จึงช่วยทำให้ผู้นเรียนทำแบบฝึกที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

1.3 กฎแห่งผล (Law of effect) คือ แบบฝึกต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่น่าสนใจ

ของผู้นเรียน ความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้นเรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งมีความเชื่อว่า สามารถควบคุมบุคคลให้เกิดตามความประสงค์หรือแนวทางตามที่กำหนดได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลผู้นนั้นว่าจะรู้สึกนึกคิดอย่างไร เขาจึงได้ทดลองและสรุปว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการ เมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคู่กันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้า นั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น

3. วิธีการสอนของกาเย่ ซึ่งมีความเห็นว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้นและผู้นเรียน

จะต้องรู้เนื้อหาจากง่ายไปหายาก เด็กต้องเรียนรู้ความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์มาก่อน ซึ่งการสอนให้เด็กมีความคิดรวบยอดหรือกฎเกณฑ์นั้น จะทำให้เด็กเป็นผู้สรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเอง แทนที่ครูจะเป็นคนบอก

4. แนวคิดของบลูม ซึ่งได้กล่าวถึงธรรมชาติของผู้นเรียนแต่ละคนว่ามีความ

แตกต่างกัน ผู้นเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยย่อยต่าง ๆ ได้โดยใช้เวลาเรียนแตกต่างกัน

พรรณิ ชูทัย (2522 : 192-195) ได้เสนอการนำหลักจิตวิทยาการศึกษามาใช้ในการสร้างแบบฝึก พอสรุปได้ดังนี้

1. การสาธิตและการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกควรบอกให้นักเรียนทราบว่าทำอะไร อย่างไร ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนนั้นเพื่อเร้าให้นักเรียนสนใจ

2. ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาธิต และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การทำซ้ำและการเสริมแรง การให้โอกาสเด็กได้ฝึกซ้ำ ๆ และควรได้รับการเสริมแรงอย่างทั่วถึง ในขณะที่ฝึกหัดควรมีการให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะนั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง

3. ให้คำแนะนำที่อยู่ในบรรยากาศที่สบาย ๆ ครูผู้สอนต้องใจเย็น ๆ ไม่ดูบรรยากาศไม่ตึงเครียด จะช่วยให้เด็กเกิดความพยายามที่จะฝึก

4. สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนพบปัญหายุ่งยากในการฝึกทักษะใหม่ คือ การที่ทักษะเก่าของผู้เรียนจะมารบกวนการเรียนรู้ทักษะใหม่ ซึ่งควรแก้ไขด้วยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทักษะใหม่ที่จะฝึกฝนนั้นมีวิธีการของมันเองซึ่งต่างไปจากทักษะเก่า และพยายามกระตุ้นนักเรียนให้ระลึกอยู่เสมอว่าเขากำลังเรียนทักษะใหม่

สรุป การสร้างแบบฝึกจะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะให้ผู้เรียนทุกคนสามารถผ่านลำดับขั้นตอนของทุกหน่วยการเรียนรู้ได้ ถ้านักเรียนได้เรียนตามอัตราความสามารถของตนก็จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น

8. หลักในการฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 167) ได้กล่าวถึงหลักในการใช้แบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ก่อนการฝึกควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกอย่างไม่เข้าใจความหมายอาจไม่ทำให้เกิดทักษะ

2. การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิด ๆ จะทำให้เสียเวลาอย่างมากในการแก้ไข

3. ช่วงเวลาการฝึกสั้น ๆ บ่อย ๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือกแล้วเป็นอย่างดี จะมีประสิทธิภาพกว่าการฝึกช่วงยาว ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่าย ไม่สนใจ

4. กิจกรรมการฝึกควรจะมีหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ อาจใช้เกมปัญหา หรือกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง

5. การฝึกอย่างมีความมุ่งหมายจะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่เรียน หรือฝึกโดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นหลังการฝึก

6. การฝึกความสัมพันธ์กับความมีเหตุผล ขณะฝึกควรให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไปด้วย

สรุป การให้ผู้เรียนเรียนในสิ่งที่มีความหมาย ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ ใช้เวลาสั้น ๆ นักเรียนจะไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน อีกทั้งให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

การสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

1. ความหมายของการอ่าน

สมุทร เชนะพานิช (2542 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือการสื่อความหมายเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนพูด ผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ และอาจจะตอบโต้กับผู้อื่นด้วยการสื่อความหมาย ในการอ่านมักจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงาน สิ่งที่อ่านมาแล้วหรือปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากการอ่านนั้น ๆ การอ่านก็เหมือนกับกระบวนการถอดรหัสบางอย่าง ตัวอักษรแต่ละตัวคือรหัสที่ได้ถูกจัดเรียงไว้อย่างมีระเบียบเพื่อแทนคำพูด ผู้ฟังจะต้องเรียนรู้ในการที่จะต้องใช้สัญลักษณ์การเขียนและเรียงเรียงเข้าด้วยกันให้เหมาะสมและถูกต้องตามสิ่งที่ตนได้ยิน ในขณะที่มีการพูดเกิดขึ้น

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 13) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึงกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เมื่อเด็กเปล่งเสียงตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดนั้นจัดว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์ เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของการอ่านเท่านั้น ลักษณะการอ่านที่แท้จริงได้แก่ การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ความหมายดังกล่าวนี้มีขึ้นเกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านเท่านั้น หากอยู่กับการกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการของผู้อ่านเป็นสำคัญ การเข้าใจความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่าน ขึ้นอยู่กับความหมายที่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกระบวนการแปลความ

การตอบสนอง การกำหนดความมุ่งหมาย และการจัดลำดับภาพของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ผู้อ่านเห็น จะกระตุ้นการทำงานของสมองซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของประสบการณ์ซึ่งผู้อ่านมีมาก่อน

เสงี่ยม โตรัตน์ (2532 : 10) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นเกมส์การเดาทางจิตภาษาศาสตร์ (Reading is a psycholinguistic guessing game) เพราะการอ่านใช้ภาษาในรูปของตัวเขียนเพื่อที่จะให้ได้ความหมาย ตัวอักษรบนกระดาษ เป็นเพียงโครงสร้างพื้นผิวของภาษา เมื่อผู้เขียนต้องการจะเขียน ผู้เขียนจะต้องใช้กฎ การปรับวรรคคดแต่ง โครงรูปเล็กของภาษาให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายและเขียนเป็นภาษาเขียนที่ถูกต้อง สิ่งที่เห็นบนกระดาษก็คือ โครงสร้างส่วนพื้นผิวของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านอ่านสิ่งที่เขียนไว้ก็จะต้องวินิจฉัยโครงสร้างส่วนพื้นผิวของผู้เขียน แล้วถอดความจากตัวอักษรเป็น โครงสร้างส่วนเล็กของผู้อ่าน ซึ่งโครงสร้างส่วนเล็กของผู้อ่านจะต้องตรงกับโครงสร้างส่วนเล็กของผู้เขียนจึงจะสื่อความหมายได้ถูกต้อง ถ้าผู้อ่านต้องการอ่านออกเสียง ก็จะต้องอาศัยโครงสร้างส่วนพื้นผิวของผู้อ่านเอง จึงอ่านออกเสียงมาเป็นภาษาที่ใช้ทั่วไป

บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 2) ได้จำแนกความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น
2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านหรือฟังผู้อื่นอ่าน แล้วรู้เรื่อง เรียนแล้วอ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน
3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกลึกซึ้งของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย
4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติและประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำ

ผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติ เราเรียกว่า อ่านเป็น

จากความหมายของการอ่านดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การอ่าน คือ การแปลความของ สัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดให้ได้ความหมายอย่างสมบูรณ์ หรือการแลกเปลี่ยน ความคิดและข่าวสารความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านว่า ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร และปัจจัยสำคัญของการที่สามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านให้ตรงจุดประสงค์ของผู้เขียน คือ ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา และจิตใจของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังต้องการกระบวนการสร้างสรรค์ ผลผลิต นั่นคือมีปฏิริยาตอบสนองโดยมี การวิจารณ์ การอ้างอิง การขยายความและการสรุป

2. ความสำคัญของการอ่าน

บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 10-11) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนา ทักษะทางภาษา ซึ่งการอ่านยังมีความสำคัญและจำเป็นแห่งชีวิตอีกนานัปการ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ หากอ่านไม่ได้ การเรียนการสอน ย่อมพบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง พฤติกรรมในการเรียนของเด็กจะเปลี่ยนไป หงอยเหงา เก็บกด หรือมีจะนั้นจะแสดงออกต่าง ๆ ในลักษณะทดแทนปมด้อยนั้นก็มี ครูจำเป็นต้อง เอาใจใส่ช่วยเหลือ แก้ไข (ซ่อมเสริม) ตั้งแต่เริ่มอ่านบทเรียนแรกทันที
2. เด็กที่อ่านได้ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถร่วมเรียน ร่วมเล่นกับเพื่อน ๆ ได้ดี ตรงกันข้าม การที่เด็กมีอุปสรรคในการอ่านย่อมขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นใจใน ตนเอง
3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพ แวดล้อม ทั้งนี้เพราะไม่ว่า โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในโลก ก็ไม่อาจจัดประสบการณ์
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างสมบูรณ์ที่สุด การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กจะ ค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างจุใจ หรือตามความจำเป็นของเด็กเหล่านั้นได้ดี
5. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจ การปรับปรุงอาชีพ เมื่อพ้นวัยประถมศึกษาอาจเรียนรู้จากกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียนได้อีกทางหนึ่ง
6. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีที่จะรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ของ บ้านเมือง การปกครองที่พลเมืองดีจะต้องให้ความร่วมมือแก่ทางราชการได้ดี
7. การอ่านจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เด็กวัยประถมศึกษาในการพินิจ เลือกคัดสรรใจที่จะเลือกตัวแทนในด้านการเมืองการปกครอง อันเป็นรากฐานสำคัญของระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

8. การอ่านย่อมเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้เด็กวัยประถมศึกษาหรือพันวัยประถมศึกษาก็ตาม สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยใช้การอ่าน ทั้งนี้ยังได้รับความเพลิดเพลิน ช่วยพัฒนาจิตใจและอื่น ๆ ได้คืออีกด้วย

9. การอ่านจะทวีความสำคัญมากขึ้น โดยลำดับที่จะช่วยให้รอบรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสาร การพยากรณ์อากาศเพื่อการปรับตัว ปรับปรุงอาชีพ ยิ่งสังคมเจริญขึ้นมากเพียงใด การอ่านก็จะทวีความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น

พุทธชารัตน์ ทะสา (2544 : 22) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตคนเราตลอดเวลา เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลิน อันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่จะนำไปใช้ทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ บรรดาทักษะของการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก

3. องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น ความรู้ความสามารถทางภาษา ประสบการณ์เดิม เป็นต้น นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

สุมาลี สวัสดิกริชพงษ์ (2531 : 5) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการอ่าน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านมีมากมายขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่ต่างกัน ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านที่กำลังเป็นที่น่าสนใจ คือ ทฤษฎีเชิงภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา กล่าวว่า การอ่านที่มีคุณภาพต้องอาศัยกระบวนการทางภาษาที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งอื่นแยะต่าง ๆ พร้อมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายหรือความเข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านดังกล่าว มีดังนี้

1. การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ประโยชน์จากศัพท์และสำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษา โครงสร้างของเรื่องที่อ่าน (Discourse) และความรู้ภูมิหลังของผู้อ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ดังนั้น การอ่านจึงต้องอาศัยทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้โอกาสผู้เรียน ได้ฝึกฝนทักษะเหล่านี้เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนากลยุทธ์แก้ปัญหาขึ้นมาเอง

2. การอ่านเป็นปฏิบัติการแห่งความคิดของผู้อ่านและภาษาเขียน ซึ่งผู้อ่านพยายามตีความหมายสิ่งที่ผู้เขียนพยายามสื่อ ในความพยายามเข้าใจสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านจะใช้

ประโยชน์จากสิ่งชี้แนะต่าง ๆ เช่น แผนภาพ โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษา ดังนั้น ในการตีความ ผู้อ่านจะต้องสมมุติฐาน ทดสอบ เพื่อรับ ปฏิเสธ หรือปรับปรุงสมมุติฐานนั้น ๆ

3. การอ่านที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางภาษากับความสามารถของผู้อ่านในการใช้กลยุทธ์และความรู้

4. การพัฒนาทักษะการอ่าน

การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและความสามารถเพื่อทำความเข้าใจในสาระที่สื่อในรูปของการเขียน กล่าวคือ ผู้อ่านกับผู้เขียนจะต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้ข้อความ (Message) เป็นสื่อ ดังนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถที่จะเข้าใจและตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนที่แสดงออกมาทางข้อความนั้นมากกว่าการอ่านตัวภาษานั้น ๆ ไวท์ จอห์นสัน และมอร์โร (White Johnson and Morrow. 1981 : 87) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการอ่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะฝึกให้ผู้เรียนสามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจหรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ การอ่านจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน เช่น ประสบการณ์เดิม ความสนใจในเรื่องที่อ่าน ความสามารถทางด้านภาษา จุดมุ่งหมายของการอ่าน เป็นต้น

ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ และเป็นรากฐานของการเรียนรู้ การพัฒนาให้มีทักษะการอ่านที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น การมีทักษะในการอ่านที่ดีนั้นมิใช่แต่เพียงอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง หรืออ่านได้รวดเร็วเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน และเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมด้วย วิธีในการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ (สมพิศ แสงศิริรักษ์, 2545 : 5-34)

1. กลวิธีทั่วไป (General strategy) ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้ในการรวบรวมรายละเอียด ข้อความ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจการอ่านข้อความสั้น ๆ กลวิธีระดับนี้ยังสามารถแบ่งย่อยออกได้ ดังนี้

1.1 การคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในข้อความ

1.2 แยกรายละเอียดในข้อความว่าส่วนใดเป็นใจความสำคัญ และส่วนใดเป็นใจความย่อย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของแต่ละข้อความ

1.3 เชื่อมโยงรายละเอียดของข้อความในตอนต้นเข้ากับรายละเอียดที่อ่านจากข้อความต่าง ๆ

1.4 ตั้งคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของข้อความเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ

1.5 ตีความและสรุป เพื่อหาความสมเหตุสมผลของการดำเนินเรื่อง

1.6 นำความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมมาสนับสนุนและอธิบายข้อความ เพื่อทดสอบและยืนยันความเข้าใจ

1.7 แสดงความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อความเข้าใจการอ่าน

1.8 ประเมินระดับความเข้าใจในการอ่าน

1.9 ตัดสินว่ามีความเข้าใจในการอ่านแต่ละรอบว่ามีความเข้าใจอยู่ระดับใด

1.10 แสดงทักษะต่อข้อความที่อ่าน

2. แสดงทักษะต่อข้อความที่อ่าน (Local strategy) ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ความเข้าใจการอ่านข้อความเพียงบางส่วนเท่านั้น กลวิธีการอ่านระดับนี้สามารถแบ่งแยกออกได้ดังนี้

2.1 การถอดความ เพื่อเป็นการทดสอบว่ามีความเข้าใจรายละเอียด โดยมากแล้วผู้อ่านจะสรุปและเรียบเรียงรายละเอียดออกมาเป็นภาษาของตนเอง ดังนั้น ความถูกต้องในการถอดความจึงขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจการอ่านด้วย

2.2 การอ่านซ้ำ ผู้อ่านจะอ่านเฉพาะส่วนที่ยังไม่เข้าใจจากการอ่านรอบแรก

2.3 การตั้งคำถามเพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่ทราบความหมาย การอ่านถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญและมีประโยชน์มาก เพราะในชีวิตประจำวันนั้น ผู้เรียนโดยเฉพาะในประเทศไทยมีโอกาสใช้ทักษะอื่นน้อย ดังนั้น การเน้นทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสูง หากพิจารณาถึงความบกพร่องในการสอนทักษะการอ่านของผู้เรียนแล้วจะพบว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้สอนขาดทักษะหรือความรู้ในการสอน ไม่มีวิธีสอนใหม่ ๆ หรือใช้วิธีสอนที่ไม่เหมาะสม เช่น ให้ผู้เรียนผลัดกันอ่านเนื้อเรื่องที่ละประโยคหรืออ่านพร้อมกันทั้งชั้น ซึ่งสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้เรียนเป็นอันมาก นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้และไม่มีนิสัยรักการอ่านในที่สุด การสอนอ่านควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. What to teach หมายถึง สื่อหรือเนื้อหา (Content) ในการนำมาใช้สอน เราจึงควรตระหนักว่าในขั้นเตรียมเนื้อหานั้นสิ่งที่ต้องคำนึงเป็นอันดับแรก คือ การทำเนื้อหานั้นให้ดูสมจริง (Authentic) ให้มากที่สุดเพื่อดึงดูดความสนใจ ให้เห็นเห็นประโยชน์ของการอ่าน

2. Why to teach หมายถึง จุดประสงค์ในการอ่าน (Purpose of teaching)

3. How to teach หมายถึง วิธีหรือแนวการสอน สอนอย่างไรจึงจะบรรลุผล ผู้สอนจึงต้องพยายามคิดวิธีการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ (Curiosity) และสนใจในสิ่งที่อ่าน

จากผลงานของนักวิจัยหลายท่านพบว่า ทักษะการอ่านมีความสัมพันธ์กับทักษะการเขียน ถ้าผู้เรียนได้อ่านมากก็จะได้รับประสบการณ์มากจากเรื่องที่อ่าน คำศัพท์ โครงสร้างเครื่องหมายวรรคตอน รวมทั้งสำนวนต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้เขียนเรื่องราวในภาษาของตนเองได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะการอ่านควรได้รับการพัฒนาก่อนทักษะการเขียน และควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนในการสอนทักษะการอ่าน

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2545 : 34-35) ได้สรุปขั้นตอนในการสอนทักษะการอ่านไว้ ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจของผู้เรียน (Pre-reading activities)

- 1.1 ให้ผู้เรียนอ่านข้อความทั้งหมด
- 1.2 ให้ผู้เรียนเดาความหมายคำศัพท์
- 1.3 ให้ผู้เรียนคาดคะเนความเป็นไปได้ของเนื้อเรื่อง

2. ขั้นการอ่าน (While reading activities)

2.1 ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องคร่าว ๆ เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องทั้งหมด
2.2 ผู้เรียนอ่านเพื่อหารายละเอียดของเนื้อเรื่อง เพื่อหาคำตอบ เพื่อสรุปประเด็นสำคัญ ซึ่งอาจใช้วิธีการโยงความสัมพันธ์ การเขียนแผนผัง การเติมข้อมูลที่ขาดหายไป การเล่าเรื่องโดยสรุป เป็นต้น

3. ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading activities) เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องประเมินความถูกต้องและความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนอาจเชื่อมโยงทักษะการอ่านนี้ไปสู่ทักษะการอื่นได้ เช่น ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง และทักษะการพูด โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ดังนี้

- 3.1 ให้เขียนเนื้อเรื่องโดยสรุป
- 3.2 ให้แสดงบทบาทสมมุติจากเนื้อเรื่องที่อ่าน
- 3.3 ให้อวาทภาพประกอบเรื่อง

เนื่องจากขั้นตอนในการสอนทักษะการอ่านในข้างต้นนี้แล้ว ยังมีขั้นตอนของวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอีกมากมายที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านมากขึ้น ตัวอย่างวิธีการสอนการอ่าน มีดังนี้

1. วิธีการสอนแบบ เอสคิว 3 อาร์ (SQ3R) ซึ่งมีขั้นตอนพอสรุปได้ ดังนี้

1.1 S – Survey เป็นขั้นฝึกให้ผู้เรียนสำรวจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อสำคัญ หัวข้อย่อย ภาพประกอบ

1.2 Q – Question เมื่อสำรวจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ แล้ว ก่อนลงมืออ่าน ให้ผู้เรียนตั้งปัญหาในใจก่อน หรือคำถามท้ายบทเพื่อให้เกิดความเข้าใจและหาคำตอบได้ง่ายขึ้น

1.3 R1 = เป็นขั้นตอนการอ่านอย่างตั้งใจ โดยในขณะที่อ่านจะต้อง คำนึงถึงคำถามที่ตนตั้งขึ้น หรือคำถามในท้ายบท เพื่อหาคำตอบและทำให้เกิดความเข้าใจ ในเนื้อหามากขึ้น จึงอาจทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้ใจความสำคัญไว้เพื่อให้ง่ายต่อการ กลับมาอ่านบททวน

R2 = Recite เป็นขั้นตอนของการตอบคำถามหลังการอ่าน

R3 = Review เป็นขั้นตอนของการอ่านบททวน โดยบททวนเนื้อหา สำคัญที่ผู้อ่านจดย่อ หรือขีดเส้นใต้ไว้แล้ว

2. วิธีการอ่านแบบโคลซ (Cloze) เป็นวิธีการสอนเพื่อช่วยพัฒนา ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียน โดยอาศัยหลักการมองเนื้อหาในภาพรวม ก่อน แล้วจึงเติมรายละเอียดย่อยของเนื้อหา การฝึกด้วยวิธีการสอนอ่านแบบโคลซ คือ นำเนื้อเรื่องมาเว้นช่องว่างคำ โดยผู้สอนจะยังคงประโยคแรกและประโยคสุดท้ายเพื่อช่วยให้ ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น การที่ผู้เรียนจะสามารถเติมคำลงใน ช่องว่างให้สมบูรณ์ได้นั้นต้องอาศัยความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายของประโยคสำคัญ กับเนื้อเรื่องได้ในเรื่องนั้นมักจะตัดคำที่ 8, 9 หรือ 10 ตามที่ผู้สอนเห็นสมควร และการเว้น ช่องนั้นจะเว้นเท่า ๆ กันตลอดทั้งเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Our four friends are in Montreal. They are standing beside a small lake.

..... are looking at the boats. There are Lot of boats. Some little boys are in the lake.

ขั้นตอนการสอนมีดังนี้

1. แจกจุดประสงค์ของกิจกรรม การแบ่งกลุ่ม และการตรงต่อเวลา
2. ผู้สอนอธิบายวิธีการเดาคำที่หายไป โดยยกตัวอย่างประกอบและกระตุ้น ให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในการเดาคำจากเรื่องที่อ่าน
3. แจกข้อความเพื่อให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงอย่างถูกต้อง โดยเว้นอ่านคำ ที่ว่างไว้ ในขณะที่เดียวกันก็ให้ผู้เรียนอ่านข้อความในใจพร้อมผู้สอน
4. ให้ผู้เรียนอ่านข้อความในใจอีกครั้งหนึ่ง และให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มช่วยกัน คิดหาคำที่หายไป โดยพิจารณาความหมายและความถูกต้องของไวยากรณ์ด้วย

5. ผู้สอนร่วมอภิปรายกับผู้เรียนเกี่ยวกับคำที่หายไป โดยผู้สอนคอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ

6. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มดูเฉลย แล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำที่ผู้เรียนเดิมถ้ามีข้อสงสัยในคำตอบ ผู้สอนให้คำอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างเพิ่มเติม

สรุป กระบวนการสอนทักษะการอ่านมีหลายวิธีการ แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ สมพิศ แสงศิริรักษ์ มาเป็นแนวทางในการสอนทักษะการอ่านของนักเรียน

การหาประสิทธิภาพ

หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการสร้างสื่อทั้งหลายตามหลักวิชาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 วิธี ได้แก่ การหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational approach) และการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical approach) (เผชญิ กิจระการ. 2544 : 46-51) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational approach)

กระบวนการนี้ใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินประเมินคุณค่าซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมในด้านการนำไปใช้ (Usability) ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร ดังนี้

$$CVR = \frac{2N_e}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน	ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational approach)
N_e แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of panelists who had agreement)
N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total number of panelists)

สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 – 5.00 (หมายเหตุ ผลการหาวิธีนี้ไม่นิยมใช้)

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)

วิธีการนี้จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว

เช่น $E_1/E_2 = 80/80$

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เกณฑ์ 80/80 มีความหมาย ดังนี้

ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือทำแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ

ตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์

การหา E_1/E_2 ของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง Myself ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนราษีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (เผชิญ กิจระการ, 2544 : 49–52)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{A}}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum X}{B}}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลขตามลักษณะ คือ 80/80, 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจจะตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจจะตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น

ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน จะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวเลข ตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพ ของสื่อการเรียนการสอน ส่วนแนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และสามารถวัดได้
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้วิเคราะห์ไว้ ส่วนความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดและแบบทดสอบควรมีการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละข้อคำถาม
4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของจุดประสงค์ และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ควรน้อยกว่าจำนวนจุดประสงค์

ความพึงพอใจในการเรียนรู้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของความพึงพอใจไว้มากมาย ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง พอใจ ชอบใจ

กิตติมา ปรีดีติลล (2529 : 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และเขาได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

พิน กงฟูล (2529 : 389) ได้สรุปว่า ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ ความรู้สึกชอบ ยินดี พอใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

สลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

มอร์ส (Morse. 1955 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมาก จะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนองความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

แอปเปิลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

กู๊ด (Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

จากความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีที่เกิดจากการสัมผัส การรับรู้ การยอมรับ แล้วเป็นไปตามความต้องการที่คาดหวังไว้ และได้รับการตอบสนอง

2. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

สิ่งจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ สิ่งจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุหรือสถานะใด ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องโน้มน้าวจิตใจ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่วางไว้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ เครื่องล่อใจนั่นเอง

วัลยา บุตรดี (ดารี มุศรีพันธุ์. 2545 : 42 ; อ้างอิงมาจาก วัลยา บุตรดี. 2531 : 12) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นเพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ สิ่งเหล่านี้ได้แก่ เงินทอง สิ่งของหรือสถานะทางกายภาพที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal Nonmaterial Opportunities) เกียรติภูมิ

การใช้สิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น

2. สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งจะเป็นสิ่งทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ความพร้อมของเครื่องมือ

3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ หมายถึง การสนองความต้องการในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความภาคภูมิใจต่อการกระทำของตน

4. ความดึงดูดในทางสังคม หมายถึง การมีความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกัน ความมั่นคงของสังคม จะเป็นหลักประกันในการทำงาน

5. การปรับทัศนคติและสภาพของงานให้เหมาะสม คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เขาเป็นผู้มีความสำคัญในหน่วยงาน จะทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

3. วิธีการสร้างความพึงพอใจในการเรียน

มีการศึกษาด้านความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างสภาพทางจิตใจกับผลการเรียนที่น่าสนใจจุดหนึ่งคือ การสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับเด็กทุกคนตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งในเรื่องนี้ สกินเนอร์ (วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์, 2540 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Skinner, 1971 : 1-63, 96-120) มีความเห็นว่า การปรับพฤติกรรมของคนไม่อาจทำได้โดยเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพเท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีทางพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงเสรีภาพและความภาคภูมิใจ จุดหมายปลายทางของการศึกษา คือ การทำให้คนมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เสรีภาพและความภาคภูมิใจนำไปสู่ความเป็นคนดังกล่าว

สกินเนอร์ได้อ้างคำกล่าวของ จาก รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) ที่แสดงความคิดเห็นในแนวเดียวกันกับหนังสือ “อีมิล” (Emile) โดยให้ข้อคิดกับครูว่า จงทำให้เด็กเกิดความเชื่อว่า เขาอยู่ในความควบคุมของตนเองแม้ว่าผู้ควบคุมที่แท้จริงคือ ครู ไม่มีวิธีการใดดีไปกว่าการที่让他แสดงด้วยความรู้สึกว่า เขามีอิสระเสรีภาพ วิธีนี้คนจะมีกำลังใจด้วยตัวเอง ครูควรปล่อยให้เด็กได้ทำเฉพาะในสิ่งที่เขาอยากทำ แต่เขาควรจะทำเฉพาะแต่สิ่งที่ครูต้องการให้เขาทำเท่านั้น ซึ่งจากแนวคิดของสกินเนอร์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เสรีภาพนำไปสู่ความภาคภูมิใจ และความภาคภูมิใจนำบุคคลไปสู่ความเป็นตัวของตัวเองเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการคิด ตัดสินใจ การกระทำและผลที่เกิดกับการกระทำของตนเอง นั่นคือเป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษา

สรุปว่า การที่จะกระทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนนั้นสิ่งสำคัญ คือ การปล่อยให้ให้นักเรียนมีอิสระและเสรีภาพในการเลือกเรียนและทำกิจกรรมด้วยตนเอง การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสกินเนอร์ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นความรู้สึกรวมของมนุษย์ตามทฤษฎีสององค์ประกอบของเฮอรัซเบิร์ก คือ ความต้องการ การได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย และปรารถนาความสุขทางใจ ทั้งสองอย่างนี้ถ้าได้รับการตอบสนองในขอบเขตที่บุคคลต้องการก็จะทำให้ผู้ได้รับการตอบสนองเกิดความพึงพอใจในเรื่องนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2525 : 141-142) กล่าวว่า

1. ความพึงพอใจโดยทั่วไป เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกชอบพอของบุคคลที่มีบทบาทของงาน เป็นการวัดโดยส่วนรวมถึงระดับที่บุคคลมีความพึงพอใจและมีความสุขกับงาน

2. ความพึงพอใจงานเฉพาะด้าน เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกชอบพอ และความพอใจของบุคคลที่มีต่องานเฉพาะด้าน เช่น รายได้ ความมั่นคง มิตรสัมพันธ์ บังคับบัญชา และความก้าวหน้า

โยธิน ศันสนยุท (2530 : 66-71) ได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดความพึงพอใจ สรุปได้ว่า การจะค้นหาได้ว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ วิธีที่ง่ายที่สุดก็คือการถาม ซึ่งการศึกษาในระยะหลัง ๆ ที่ต้องมีผู้บอกข้อมูลจำนวนมาก ๆ มักใช้แบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยชุดของคำถาม และมีตัวเลือก 5 ตัว สำหรับเลือกตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และคะแนนความพึงพอใจนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าบุคคลมีความพึงพอใจด้านใดสูง และด้านใดต่ำ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ซึ่งการต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้แบบสอบถามที่มีข้อความหลายข้อ เพื่อจะได้ครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ ของงานทุก ๆ ด้านขององค์กร และนอกจากการใช้แบบสอบถามแล้วอาจใช้วิธีการเขียนตอบอย่างเสรีได้เช่นกัน

ถวิล ธาราโรจน์ (2536 : 77-86) ได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ในการวัดความรู้สึก หรือการวัดทัศนคตินั้นจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวก หรือ ทางลบ ทางบวก หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ดี ชอบหรือพอใจ ส่วนทางลบ จะเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่มีดี ไม่ชอบหรือไม่พอใจ และการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรง

หรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งวิธีการวัดมีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจสอบบุคคลอื่น โดยการเฝ้ามอง และจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แต่ก็เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายกรณีเท่านั้น
2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุยกับบุคคลนั้น ๆ โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถามที่มีข้อความอธิบายไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนตอบมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วมีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สรุปทัศนะต่าง ๆ ของนักวิชาการได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการตรวจสอบทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

บริบทโรงเรียนโนนราชีวิทยา

1. ที่ตั้ง

โรงเรียนโนนราชีวิทยา ตั้งอยู่ตำบลโนนราชีวิทยา อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2. โครงสร้างการบริหาร

แบ่งการบริหารออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และกลุ่มบริหารงานทั่วไปและอาคารสถานที่

3. วิสัยทัศน์

โรงเรียนโนนราชีวิทยา เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้บริการด้านการศึกษา แก่ชุมชนให้ทั่วถึง โดยเน้นความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา จัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. พันธกิจ

4.1 บริการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานให้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

4.2 ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและ
ตรวจสอบได้

4.3 พัฒนาจัดหาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอต่อ
ความต้องการ

4.4 ส่งเสริมทักษะและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
อันพึงประสงค์

4.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด
และอบายมุข

4.6 ส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. เป้าหมาย

5.1 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้คุณธรรม

5.2 จัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

5.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นหา
ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ

5.4 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคุณค่าและทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีและ
วัฒนธรรมอันดีงามตลอดจนรู้จักอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.5 สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน

6. จำนวนบุคลากร/ทรัพยากร/อาคารสถานที่

จำนวนบุคลากรทั้งสิ้น 21 คน ได้แก่ ครูประจำการ 16 คน พนักงานราชการ
3 คน นักการ – ภารโรง 2 คน

7. ทรัพยากร

ได้แก่ ป่าไม้ บ่อน้ำ

8. อาคารสถานที่

ประกอบด้วย อาคารเรียนแบบ 216 ล (หลังคาทรงไทย) 1 หลัง อาคารประกอบ
2 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง ห้องน้ำ 3 หลัง

9. จำนวนนักเรียน/จำนวนห้องเรียน

จำนวนนักเรียน 314 คน จำนวนห้องเรียน 11 ห้อง การจัดห้องเรียนใช้วิธีการทดสอบด้วยแบบทดสอบ แล้วเรียงลำดับคะแนนสอบจากมากไปหาน้อย

10. สื่อ – วัสดุอุปกรณ์

ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง จำนวน 12 เครื่อง

11. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาต่างประเทศของนักเรียนทุกระดับชั้นต่ำ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง

สรุป จากบริบทของโรงเรียน โนนราษีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่โรงเรียนประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน และขาดแคลนสื่อที่หลากหลาย ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นิตยา วัจกังวาน (2537 : 35–54) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนการอ่านซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังใช้บทเรียนการอ่านซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสิทธิภาพของบทเรียนคือ 74.25/71.92

วีรชาติ ชัยเนตร (2541 : 48–64) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.68/79.31 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้บทเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยิ่ง ประโกสันตัง (2545 : 55–88) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการฟังและทักษะการพูดวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึก

ทักษะการฟังและทักษะการพูดวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.50/88.33 คำนีประสิทธิผลในการฟังและการพูดสูงขึ้น 0.75 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 75 นักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะการฟังและการพูดวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการฟังและทักษะการพูดสูงขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการฟังและทักษะการพูดวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

ศิริพร สุทธิยา (2546 : 54-93) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.22/75.53 นักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมเท่ากับ 0.62 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62 มีประสิทธิภาพด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เท่ากับ 0.66, 0.66, 0.46 และ 0.72 ตามลำดับ แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66, 66, 46 และ 72 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง ด้านการพูด และด้านการเขียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการอ่าน ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะมีความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 99.58 ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยแผนการเรียนปกติ มีความคงทนในการเรียนรู้ร้อยละ 96.03

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรนซ์ อีลีเนอร์ บอร์ดวินแลน (Lowrey, Eleanor Blodwyn Lane. 1978 : 817-A) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 87 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีคะแนนทดสอบหลังทำแบบฝึกมากกว่าก่อนทำแบบฝึกเสริมทักษะ และนักเรียนสามารถทำข้อสอบหลังจากการทำแบบฝึกเสริมทักษะได้ถูกเฉลี่ยร้อยละ 98.80

แมคพิก (Mcpeake. 1979 : 7199-A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่านและเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนนักเรียนหญิงสูงกว่า

นักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1996 : 352-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ด้านการอ่านของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จำนวน 48 คาบ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือกเอา และครูสอนคำศัพท์เพิ่มเติมให้สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง กลุ่มที่ 2 ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือกเองเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 เรียนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ซึ่งอ่านเรื่องที่เลือกเองและครูสอนคำศัพท์เพิ่มเติมให้ มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสูงที่สุด

การ์เซีย (Garcia, 1998 : 3459-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเขียนและสะกดคำจากรูปแบบการสอนสะกดคำ 2 แบบ คือ การสอนสะกดคำแบบให้นักเรียนฝึกเองกับการสอนสะกดคำตามหนังสือโดยครู แต่ละกลุ่มจะสอนอ่านโดยใช้โปรแกรมการสอนอ่านเหมือนกัน และการสอนเขียนทุกวันตามเวลาที่กำหนดไว้ การสอบใช้การสอบก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า การสอนสะกดคำแบบให้นักเรียนฝึกเองมีผลดีกว่าการสอนสะกดคำตามตำรา ในด้านการอ่านคำศัพท์และการวิเคราะห์คำศัพท์ นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนคำศัพท์ที่ใช้ในระดับที่สูงกว่าประถมหนึ่ง ความยาวของประโยคและจำนวนหน่วยคำ นอกจากนี้นักเรียนสะกดคำโดยนักเรียนคิดเอง มีการอ่านทบทวนการเขียนวิเคราะห์คำที่ใช้ ตลอดจนมีการช่วยเหลือหรือซักถามเพื่อนเพื่อช่วยในการสะกดคำบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง และนักเรียนที่เรียนสะกดคำจากตำราใช้พจนานุกรมบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนอีกกลุ่ม

แนนซี นอร์ริช และฮอฟแมน (Nancy, Norris and Hoffman, 2001 : 2-12)

ได้ทำการเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อการสื่อสาร กับวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ทักษะพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนการอ่านระดับยาก ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อการสื่อสารทำให้นักศึกษามีพัฒนาการทางการอ่าน ได้ดีกว่าการอ่าน โดยใช้ทักษะพื้นฐาน

ชาล์แนล (Schamagl, 2005 : 2963-A) ได้ศึกษาผลกระทบของรูปแบบการสอน

โดยวิธีการทำแบบฝึกทดสอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำการทดสอบทฤษฎีซึ่งจะส่งผลในการเพิ่มคะแนนในแบบทดสอบด้านการอ่าน ทั้งแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบ กับนักเรียนในกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดการเรียน

การสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 3 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาประจำหมู่บ้านในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐจอร์เจีย จำนวน 15 คน ทั้งในกลุ่มทดลอง (ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบ) และกลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบ) ผลการศึกษาพบว่า การทดสอบทฤษฎีซึ่งส่งผลในการเพิ่มคะแนนในแบบทดสอบด้านการอ่าน ทั้งแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบได้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มากกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มการฝึกทักษะโดยใช้แบบทดสอบ

สรุป จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ค้นพบในแนวเดียวกันว่า การใช้แบบฝึกทักษะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาความเข้าใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี น่าสนใจ ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย และการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย